Адæймаджы Барты Æхсæнад: Адæймаджы Барты Æппæтиумæйаг Деклараци.

Ист **ж**рцыд ИНО-йы Генералон Ассамблейы 1948 азы 10 декабры.

РАЗДЗЫРД.

Най рохуаты уадзан аппат дзылладжын бинонты ужнгтжн сж намысжн аргъ скжнын, стжй се 'мхуызон жмж жнжхицжнгжнгж бартж, кжй сты сжрибардзинад, раестдзинад аемае аеппаетиумаей аг сабырдзинады бындур; æмæ нæй рохуаты уадзæн, æнæрвæссондзинад æмæ ницаемае дард каей аеркодтой варварон акттаем, каецытае хъыгдарынц адæймаджы намыс, аемае ахаем дунейы арæзт, кæцыйы адæмæн уыдзæн дзырды бар æмæ уыдзысты хицан тас аемае маегуырдзинадаей, хъуыстгонд у куыд адамы стыр тырнынад; амае наей рохуаты уадзаен, аенаемаенг хъасуы, цммаей адаеймаджы барта хъахъад цауой закъоны тыхай, цамай адаймаг йахадаг ма 'рхауа ахам уаварма ама ма сыста афхарды ныхма, ама най рохуаты уадзан, хъуама аххуысгонд цауа адамты 'хсан халардзинад разынан; ама хъусдардма исгайа, Иугонд Нациты адамта каей бафидар кодтой Уставы сæ уырнынад адæймаджы бындурон бартаем, адаеймаджы намысы аргъадмае, сылгоймаг аемае наелгоймаджы аембарадмае, аемае бауынаффа кодтой социалон прогресс аемае царды хуыз даер каенынаен саерибар уаевгаей ае аеххуыс каенын; аемае ней рохуаты уадзен, паддзахедте - уенгте, кей бавæрдтой ныфс ахъаз кæнын, Иугонд Нациты Организациима кусгайа, аппатиумай аг аргъганынад æмæ адæймаджы бындурон бартæ фидар кæнынæн æххуыс канын. Наей рохуаты уадзан, ацы бартан каей ис стыр нысаниужг ацы хжс сжххжст кжнынжн. Генералон Асамблей расидтис ацы деклараци куыд хаслаевард, каецы хъуамае аеххаест каеной аеппает адаемтае аемае паддзахадта, цаемай алы адаеймаг аема асхенады уаенг даер аеппындзух рухсад аемае ахуырадмае тырнгаейае, æххуыс кæной ацы бартæ хъахъæнынæн, æмæ сæ парахат кеной куыд Организацийы паддзехедты еме адемты 'хсæн, афтæ уыцы териториты адæмы 'хсæн, кæцытæ сты са юрисдикцийы.

УАЦ 1.

Адайматта се 'ппат дар райгуырынц сарибарай ама ама ама уызонай са барты. Уыдон аххаст сты зонд ама намысай, ама карадзийан хъуама уой афсымарты хуызан.

УАЦ 2

Алы адæймагæн дæр хъуамæ уой æппæт бартæ æмæ

сæрибарадтæ, ацы Декларацимæ гæсгæ, æнæ исты хицæндзинæдтæй, ома, адæмыхаттмæ зондахастытæ, националон кæнæ социалон равзæрд, мулкон мыггагон кæнæ æндæр уавæры.

Уымай уалдай, най хицан канан политикон, барадон кана ах санадамон бындурыл уыцы паддзахад, каныма хауы адаймаг, цаварфанды паддзахад дар уад.

УАЦ 3

Алы адæймагæн дæр ис бар цæрынæн, сæрибар æмæ хи æдасдзинадæн.

УАЦ 4.

Хъуамае мачи уа цагъар аемае уацары; цагъар аемае цагъайраетты уаейгаенына даен бар наей сае алы хуызты даер.

УАЦ 5.

Хъуама туханай макай марой, макай намыс хъуама уа афхард ама хъыгдард.

УАЦ 6.

Алы адæймагæн дæр, кæм фæнды уæд, ис барадон хъахъæнынад.

УАЦ 7.

Адам се ппатдар закъоны раз сты амхуызон амае сын ис бар, цамаей са закъон хъахъана амхуызондай. Се ппатан ис бар, закъонмае гасгае саехи дискриминацийае бахъахъанынаен, каецы халы ацы Декларацийы асгъдаеуттае.

УАЦ 8.

Алы адаймаган дар ис бар антысджытай йа барта бахъахъанын тархондоны, уыцы барта йын лавард сты закъон ама конституцийа.

УАЦ 9.

Хъуамае мачи уа аввандонаей ахст канае тард.

УАЦ 10.

Алы адаймаган дар йа барта амае йа хаста, стай йа аххоссаджы растдзинад сбараг канынан ис барта аппает амхуызонады бындурыл, цамаей йа хъуыддагмае каст цауа хъуыстгондай амае аеппает растдзинады домаентимае аенаедаелбар аемае растдзаевин таерхондоны.

УАЦ 11.

Алы адаймаг дар, исты фыдраканды аххосджын, йа бартам гасга гау аххосджын, цалынма йа аххос закъонма гасга тархондоны рабараг уа, уадма; уым дар ын лавард цауы хъахъхъанынад.

Хъуама макаман арцауа тархонгонд, фыдракандыл нымад цы на цауы, уыцы фыдраканды тыххай, националон закъон кана ахама арамон барадма гасга. Хъуама ма уа нысангонд ахам афхард, кацы уыд нысангонд фыдраканды растаг.

УАЦ 12.

Мачи хъуама уа хъыгдард йахи амае йае бинонты царды, йае корреспонденцийы сусагдзинаедты, стаей йае кады.

УАЦ 13.

Алы адаймаган дар ис бар хибарай цауынан амае йахицан царанбынат авзарынан касцыфанды паддзахады дар.

Алы адаймаган дар ис бар канцыфанды паддзахадай ацауынан, уыима йахи паддзахадай дар, ама фастама йахи паддзахынан.

УАЦ 14.

Алы адеймаген дер ис бар йехицен инне паддзахедты ембехсен бынат агурынен еме уыцы ембехсен бынатей пайда кенынен.

Ацы барай най пайда канан, Иугонд Нациты Организацийы нысантима ама уагавардима баст цы нау, ахам фыдраканд куы скана, уад.

УАЦ 15.

Алы адаймаган дар ис гражданиндзинады бар. Хъуама макаман уа ист йа гражданиндзинад кана йа гражданиндзинад аивыны бар.

[Missing 15.2]

УАЦ 16.

Йæ кары чи бацыд, уыцы сылгоймæгтæ æмæ нæлгоймæгтæн æнæ исты къуылымпыйы, нæдæр адæмыхаттмæ гæсгæ, нæдæр динмæ гæсгæ, ис моймæ цæуыны æмæ бинонты кæныны бар. Уыдонæн ис æмхуызон бартæ куыд бинонты царды, афтæ, куырахицæн уой, уæд.

Бинонтае сты аехсаенады бындурон хай, аемае сын ис аехсаенад аемае паддзахады `рдыгаей хъахъхъаенынад исыны бар. [Missing 16.3]

УАЦ 17.

Алы адæймагæн дæр ис бар, куыд йæхæдæг, афтæ иннæтимæ дæр, мулкæй пайда кæнынæн.

Хъуама мачи уа жнабары йа мулкай хицангонд.

УАЦ 18.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæхи хъуыды, намыс æмæ динæн; ардæм хауы дин æмæ фæндтæ ивыны бар, куыд иунæгæй, афтæ иннæтимæ бастæй динон æмæ ритуалон æгъдæуттæ æххæстгæнгæйæ.

УАЦ 19.

Алы адаймаган дар ис йахи разангарддзинады бар амае са сарибарай равдисын дар; ацы бармае хауы хи разангарддзинадыл хасцын амае хибарай агурын, исын амае парахат каснын информаци асмае фаендтае цыфаенды мадзаяттаей паддзахадон араентаей хицаенаей.

УАЦ 20.

Алы адаеймагаен даер ис бар аембырдтае аемае ассоциацитае аразынаен. Хъуамае мачи уа тыхаей исты ассоциацимае конд.

[Missing 20.2]

УАЦ 21.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæ паддзахады разамынды архайын, хибарæй кæнæ та æвзæрст адæмы æххуысæй.

Алы адæймагæн дæр æмхуызонæй ис бар паддзахадон куыстмæ бацæуын йæхи паддзахады.

Адамы фандон хъуама уа хицаудзинады бындур, ацы фандон хъуама авдыст цауа авзарстыты, касцыта хъуама аразт цауой амхуызон авзарстадон барты бындурыл, сусаг хъалас даттынай касна андар амнысанон мадзалтты аххуысай, касцыта даттынц сарибарай хъалас касныны бар.

УАЦ 22.

Алы адаймаган дар, куыд ахсанады уанган, ис бар социалон аххуысан, стай йа намысы, хибарай разты экономикон ама культурон уаварты национ, ахсанадамон ама алы паддзахады мадзалтты аххуысы бар.

УАЦ 23.

Алы адæймагæн дæр ис фæллой кæныны бар, хибарæй куыст равзарынæн, рæстдзæвин æмæ зæрдæмæдзæугæ куыстадон уавæртæн, стæй хи æгуыстæй бахъхъæнынæн.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæ куыстæн æмбæлгæ мызд райсынæн.

Алы кусатан дар ис бар амбалга харзиуат райсынан, касцы фаг кана йахицан дар ама йа бинонтан дар, ама касцы аххастгонд цауа хъзуга заманы андар социалон мадзалттай.

[Missing 23.4]

УАЦ 24.

Алы адаймаган дар ис бар улафынан амае йае расстаег арвитынан, уимае кусан бон аембаелгае къаддаер канынаен аемае фидгае аервылазон улаефаен расстаегаен.

УАЦ 25.

Алы адаймаган дар хъуама уа ахам царды уалваз, уырдам хауынц хард, дзаума, царанбынат, медицинон аххуыс, амбалга социалон аххуыс, кацыта хъауынц анан издзинад хъахъхъанынан йахицан амае йа бинонтан, агуысты растаджы аххуысы бар, рынчынай, сахъатай, идардзай, зарондай кана андар исты хабары, йахицай анаразга фадатты.

[Missing 25.2]

УАЦ 26.

Алы адаймаган дар ис ахуырады бар. Ахуырад хъуама уа лавар, аппынкъаддар райдайан аемае астауыккаг ахуырганандатты. Енаманг хъуамае уа райдайан ахуырад. Техникон аемае профессионалон ахуырадмае хъуамае уа иумаей агаей аенцон бацаеуаен, уаслаг ахуырад дар хъуамае уа ахам, аецаег алкаей зонындзинаедты бындурыл.

[Missing 26.2]

[Missing 26.3]

УАЦ 27.

Алы адаймагаен даер ис бар аехсаенады культурон царды архайын, аивадай заердаерухс уын, зонадон прогреммы архайын аемае йае фаестиуджытаей пайда каенын.

Алы адæймагæн дæр йæ бон у моралон æмæ материалон бартæ, кæцытæ сты йæ зонадон, литературон кæнæ аивадон куысты фастиуджыта бахъахъенын.

УАЦ 28.

Алы адæймагæн дæр ис бар социалон æмæ æхсæнадæмон фæткæн, кæцыйы ацы Декларацийы æвдыст бартæ уыдзысты æнæхъæнæй æххæстгонд.

УАЦ 29.

Алы адæймагæн дæр ис хæстæ æхсæнады раз, æрмæст кæцыйы ис йæ сæрибар æмæ æххæст царды мадзæлттæ.

Йæ бартæ æххæстгæнгæйæ алы адæймаг дæр хъуамæ уа йæ бартæй хицæн æрмæст закъонмæ гæсгæ, иннæ адæмы бартæ æмæ домæнтæ, æхсæнадон фæтк æмæ амонд бахъахъхъæныны тыххæй демократон æхсæнады.

[Missing 29.3]

УАЦ 30.

Ацы Декларацийы фыст уацтæ хъуамæ ма уой æмбæрст куыд лæвæрд бартæ цавæрдæр паддзахадæн, адæмы къордæн кæнæ хицæн адæймæгтæн исты архайд аразын, кæцы цæуа ацы Декларацийы æвдыст барты ныхмæ.

Ирон текст ныффыста Бутаты Хъазыбег Таймуразы фырт.